

Euroopan unionin
neuvosto

Luxemburg, 20. kesäkuuta 2022
(OR. en)

10066/22

DEVGEN 119
ACP 74
RELEX 769
ALIM 5
COEST 457
COHAFA 60

YHTEENVETO ASIAN KÄSITTELYSTÄ

Lähettiläjä:	Neuvoston pääsihteeristö
Päivämäärä:	20. kesäkuuta 2022
Vastaanottaja:	Valtuuskunnat
Ed. asiak. nro:	10031/22 + ADD 1
Asia:	Team Europe -toimintatapa globaalin elintarviketurvan parantamiseksi – Neuvoston päätelmät (20. kesäkuuta 2022)

Valtuuskunnille toimitetaan liitteenä neuvoston 3884. istunnossa 20. kesäkuuta 2022 hyväksymät neuvoston päätelmät Team Europe -toimintatavasta globaalin elintarviketurvan parantamiseksi.

Neuvoston päätelmät Team Europe -toimintatavasta globaalin elintarviketurvan parantamiseksi

1. Neuvosto on yhä erittäin huolissaan siitä, että haavoittuvassa asemassa olevat väestöryhmät kärsivät maailmanlaajuisesti ennennäkemättömän puutteellisesta elintarviketurvasta. Vaikka akuutti nälkä, aliravitsemus ja nälänhädän vaara, jotka johtuvat pääasiassa köyhyydestä, konflikteista, poliittisesta epävakauksesta, sosioekonomisista olosuhteista, luonnonkatastrofeista ja ilmastonmuutoksesta, ovat jo lisääntyneet, neuvosto muistuttaa, että Venäjän perusteeton, provosoimaton ja laitton hyökkäyssota Ukrainaa vastaan, sen tahallinen pommittaminen ja maatalousvarojen ryöstäminen, varastointitilojen ja elintarvikkeiden jalostuslaitosten tuhoaminen sekä Mustanmeren satamien saarto ovat dramaattisesti pahentaneet ruokaturvakriisiä.
2. Elintarvikejärjestelmiin on vuosien ajan kohdistunut paineita, ja covid-19-pandemia on paljastanut toimitusketjujen ja maatalouselintarvikejärjestelmien haavoittuvuuden ja heikentänyt kehitysmaiden, ja erityisesti vähiten kehittyneiden maiden makrotaloudellista vakautta. Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan on johtanut elintarvikkeiden, rehun ja lannoitteiden saatavuuden merkittävään laskuun, elintarvikkeiden sekä energian ja lannoitteiden hintojen huomattavaan nousuun ja heikentänyt globaalia elintarviketurvaa. Tällä on dramaattisia seurauksia paitsi Ukrainan väestölle myös monille haavoittuvassa asemassa oleville väestöryhmille eri puolilla maailmaa. Lisäksi se lisää yhteiskunnallisten levottomuuksien, konfliktien ja epävakauden riskiä, ja se saattaa yhdessä muiden haasteiden kanssa lisätä laitonta muuttoliikettä ja pakkomuuttoa. Se on myös vaikuttanut kykyyn toimittaa humanitaarista apua.

3. Neuvosto on solidaarinen niille kumppanimaille, joihin vaikutukset eniten kohdistuvat. Näiden haasteiden edessä EU pysyy toimintavalmiina, vastuullisena ja luotettavana globaalina toimijana. Neuvosto toteaa, että tilanteesta kärsivät eniten vähiten kehittyneet ja hauraat maat, maat, jotka ovat erittäin riippuvaisia Ukrainan ja Venäjän elintarviketuotannosta ja elintarvikkeiden tuonnista, sekä maat, joita ilmastonmuutos eniten koettelee. Neuvosto korostaa, että heikoimmassa asemassa olevien ihmisten hengen, ihmisoikeuksien ja toimeentulon suojaamiseksi, paikallisen tuotannon vahvistamiseksi sekä tuontiriippuvuuden vähentämiseksi on kiireellisesti toteutettava ripeitä ja kattavia maailmanlaajuisia toimia samalla kun tuetaan siirtymistä kohti kestäviä elintarvikejärjestelmiä ja parempaa häiriönsietokykyä. Neuvosto kiinnittää elintarviketurvan osalta huomiota sukupuolten tasa-arvoon liittyviin seikkoihin ja kehottaa komissiota toimintapolitiikoissaan, kumppanuuksissaan ja aloitteissaan puuttumaan sukupuoleen perustuvaan syrjintään. Neuvosto korostaa jälleen olevansa sitoutunut toimivaan monenväliseen yhteistyöhön ja tehokkaisiin monenvälisiin ratkaisuihin ja korostaa, että Agenda 2030:n ja sen kestävä kehityksen tavoitteiden, erityisesti nälän poistamista koskevan toisen tavoitteen, täytäntöönpanoa on nopeutettava kiireellisesti. Se palauttaa mieleen EU:n prioriteetit vuonna 2021 pidetyssä elintarvikejärjestelmiä käsitelleessä YK:n huippukokouksessa sekä sitoumukset, jotka EU antoi kasvua edistävää ravitsemusta käsitelleessä Tokion huippukokouksessa joulukuussa 2021.
4. Venäjän elintarvikkeiden viennille maailmanmarkkinoille ei ole asetettu pakotteita. EU:n pakotteet kohdistuvat erityisesti Venäjän hallitukseen, Venäjän talouteen ja rahoitusjärjestelmään sekä asevoimiin ja Venäjän eliittiin, mukaan lukien talouden toimijat, jotka ovat vastuussa Ukrainan vakauden horjuttamisesta tai tukevat sitä, ja niiden tarkoituksena on estää Venäjän hyökkäyssota Ukrainaa vastaan. Neuvosto korostaa myös, että EU:n toimista vastuullisena ja luotettavana globaalina toimijana on tiedotettava näkyvästi ja samalla on torjuttava Venäjän harjoittamaa tiedon vääristelyä ja häirintää, kun se valheellisesti syyttää pakotteita globaalin elintarviketurvatilanteen heikkenemisestä ja käyttää ruokaa aseena, millä on globaalit seuraukset. Venäjän harjoittama tiedon vääristely on osa koordinoitua valtion rahoittamaa kampanjaa. EU ja sen jäsenvaltiot aikovat kumppaneidensa kanssa edelleen lisätä tietoisuutta tästä asiasta monenvälisillä foorumeilla sekä kumppanimaissa.

5. Neuvosto korostaa, että EU:n on tärkeää osoittaa vahvaa solidaarisuutta nopeilla ja kattavilla toimilla, joiden pohjana on tehokas monenvälisyys. Toimet perustuvat 23. maaliskuuta 2022 annettuun Euroopan komission tiedonantoon elintarviketurvan takaamisesta ja elintarvikejärjestelmien resilienssin vahvistamisesta elintarvikkeiden sekä maatalouden häiriönsietokyvyn parantamiseen tähtäävän FARM-aloitteen kolmeen pilariin – kauppa, solidaarisuus ja tuotanto – joihin 30.–31. toukokuuta 2022 kokoontunut Eurooppa-neuvosto suhtautui myönteisesti. Nämä toimet olisi kokonaisuudessaan sovitettava yhteen YK:n maailmanlaajuisen kriisinhallintaryhmän (GCRG) ja muiden asiaankuuluvien kansainvälisten aloitteiden, erityisesti G7-maiden käynnistämän globaalin ruokaturva-allianssin kanssa.
6. Neuvosto kehottaa toteuttamaan globaalin elintarviketurvan parantamiseksi tehokkaita, tuloksellisia ja avoimia Team Europe -toimia näiden neljän toimintalinjan mukaisesti:
1. hätäapuun ja kohtuuhintaisuuden tukemiseen perustuva solidaarisuus; 2. kestävän tuotannon, häiriönsietokyvyn ja elintarvikejärjestelmien muutoksen edistäminen;
 3. kaupankäynnin helpottaminen auttamalla Ukrainaa viemään maataloustuotteita käyttämällä eri maareittejä ja EU:n satamien kautta ja edistämällä elintarvikkeiden ja lannoitteiden avointa globaalia kauppaa; ja 4. toimiva monenvälisyys. Näiden neljän toimintalinjan on tarkoitus tukea toisiaan ja yhdistää lyhyen, keskipitkän ja pitkän aikavälin toimet.
7. **Solidaarisuuteen perustuvan toimintalinjan** osalta neuvosto kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään käytettävissä olevin välinein sitoumuksiaan, jotka koskevat humanitaarista apua ja lyhytkestoista räätälöityä tukea kaikkein heikoimmassa asemassa oleville ryhmille tilanteesta kärsivissä maissa ja alueilla, etenkin paikallisen tuotannon ja elintarvikkeiden saatavuuden tukemiseksi muun muassa humanitaarisen avun, kehityksen ja rauhan muodostaman kokonaisuuden puitteissa. EU ja jäsenvaltiot tukeutuvat GNAFC:n (Global Network Against Food Crises) analyysihin ja käyttävät toteutustapojen yhdistelmää, johon kuuluu muun muassa käteisavustusten ja tukien antaminen olemassa olevien koulutus- ja sosiaalisen suojelun järjestelmien kautta aina, kun se on tarkoituksenmukaista ja mahdollista, sekä edunvalvonnan ja yhteisten aloitteiden vahvistaminen maa- ja aluetasolla. Toimien olisi perustuttava säännöllisesti päivitettyihin arvioihin haavoittuvuuksista ja tarpeista.

8. EU ja sen jäsenvaltiot tukevat elintarvikkeiden kohtuuhintaisuutta edistämällä alhaisen tulotason maiden ja haavoittuvassa asemassa olevien maiden finanssipoliittista ja makrotaloudellista vakautta sekä kansainvälisiä aloitteita, joiden tarkoituksena on tukea globaaleja kumppaneita velkahelpotuksin ja makrotalouden vakauden avulla, ja muistuttavat tässä yhteydessä elintarviketurvan parantamiseen tähtäävästä kansainvälisten rahoituslaitosten toimintasuunnitelmasta. Tähän sisältyy G20-maiden ja Pariisin klubin yhteisen velanhoidokehyksen täytäntöönpanon nopeuttaminen. Neuvosto kannustaa komissiota ja jäsenvaltioita tutkimaan mahdollisuuksia kanavoida vapaaehtoisin lisämaksuin kehittyneiden talouksien erityisnosto-oikeuksia haavoittuvassa asemassa oleville maille IMF:n erityismekanismien avulla.
9. EU:n ja sen jäsenvaltioiden käynnissä olevien yhteistyö- ja tukiohjelmien lisäksi neuvosto panee tyytyväisenä merkille äskettäisen tuen kiireellisen mobilisoinnin tilanteesta kärsivien keskeisten alueiden tukemiseksi. Mainittakoon erityisesti EU:n 225 miljoonan euron rahoitus eteläisen naapuruston maille elintarvikerahoitus- ja palautumistukivälineen kautta, miljardin euron Team Europe -sitoumus Sahelin ja Tšad-järven alueiden tukemiseksi sekä yli 600 miljoonan euron Team Europe -sitoumus Afrikan sarven tukemiseksi.

10. **Tuotantoa, häiriönsietokykyä ja elintarvikejärjestelmien muutosta koskevan toimintalinjan** osalta neuvosto korostaa, että elintarviketurvan ja aliravitsemuksen suhteen on tärkeää tukea keskipitkän ja pitkän aikavälin kestäviä ratkaisuja. Sen vuoksi olisi puututtava nykyisen puutteellisen elintarviketurvan taustalla oleviin tekijöihin, erityisesti ilmastonmuutokseen, aavikoitumiseen ja hedelmällisen maaperän huononemiseen, ja samalla vahvistettava kestävää paikallista tuotantokapasiteettia kumppanimaissa. Tältä osin neuvosto kannustaa voimakkaasti komissiota ja jäsenvaltioita lisäämään tukeaan kestäville, osallistaville ja häiriönsietokykyisille vesiviljely- ja maatalouselintarvikejärjestelmille. Tämä voidaan toteuttaa muun muassa investoimalla elintarvikkeiden arvoketjuihin sekä yleisesti agroekologiaan ja muihin innovatiivisiin toimintatapoihin, monipuolistamalla kauppavirtoja ja tuotantoa, parantamalla kohtuuhintaisten terveellisten elintarvikkeiden saatavuutta, vähentämällä riippuvuutta fossiilisista polttoaineista sekä tehostamalla synteettisten tuotantopanosten (lannoitteiden ja torjunta-aineiden) kestävämpää käyttöä, parantamalla mukautumista ilmastonmuutokseen ja biologisen monimuotoisuuden häviämiseen, tehostamalla valtioiden rajojen yli ulottuvia vesistöjä koskevaa yhteistyötä, parantamalla maahallintoa, parantamalla paikallisten tuottajien kapasiteettia, torjumalla elintarvikejätteen syntymistä, yhdentyneillä paikallisilla ja alueellisilla markkinoilla ja pienviljelijöiden ja viljelijäjärjestöjen rahoituksensaannilla sekä asiaankuuluvilla digitaalisilla ratkaisuilla, tutkimuksella ja innovoinnilla, joiden osalta EU:lla on johtava rooli kansainvälisessä maataloustutkimuksen neuvoa-antavassa ryhmässä. Kaikkien aloitteiden olisi oltava EU:n vihreän kehityksen ohjelman, Pellolta pöytään -strategian ja biodiversiteettistrategian sekä hyvän kauppataivan vastaisista käytännöistä maataloustuote- ja elintarvikeketjussa annetun EU:n direktiivin 2019/633 mukaisia. Toimien olisi mahdollisimman suuressa määrin perustuttava nykyisiin EU:n puitteisiin ja sitoumuksiin, kuten EU:n ja AU:n huippukokouksessa hyväksyttyihin elintarvikejärjestelmiä koskeviin investointeihin ja Saharan vihreä muuri -aloitteeseen. Aloitteissa olisi huomioitava erityisesti naiset ja tytöt muutoksen edistäjinä.
11. Neuvosto panee merkille, että vuosi 2022 on Afrikan unionin "ravitsemuksen teemavuosi", ja korostaa hyvää terveydenhuoltoa koskevan tavoitteen olevan uhattuna kaikilla maailman alueilla sekä kehottaa korkeaa edustajaa, komissiota ja jäsenvaltioita jatkamaan afrikkalaisten kumppanien kanssa syvällisempää vuoropuhelua elintarviketurvasta ja ravitsemuksesta. Team Europe osallistuu edelleen yhdessä afrikkalaisten kumppanien kanssa EU:n ja AU:n huippukokouksessa määriteltyihin lippulaivahankkeisiin, jotka koskevat muun muassa kestäviä maatalouden arvoketjuja ja resilienttejä elintarvikejärjestelmiä.

12. Neuvosto muistuttaa muilla alueilla, muun muassa eteläisessä naapurustossa, sijaitsevien vähiten kehittyneiden ja hauraiden sekä eniten heikosta ruokaturvasta kärsineiden maiden kiireellisistä tarpeista ja kehottaa lisäämään innovatiivisten ratkaisujen ja yksityisen sektorin tuen käyttöä muun muassa Euroopan kestävän kehityksen rahasto plussan (EKKR+) ja kehitysrahoituksen eurooppalaisen rahoitusrakenteen kautta, jonka tavoitteena on lisätä Euroopan kehitysrahoituslaitosten osallistumista.
13. Kaupankäynnin helpottamisen osalta neuvosto korostaa, että on erittäin tärkeää auttaa kiireellisesti Ukrainaa tuottamaan maatalouselintarvikkeita ja viemään niitä eri maareittejä ja EU:n satamien kautta. Neuvosto antaa jäsenvaltioille tunnustuksen tähän mennessä toteutetuista toimista ja kehottaa komissiota ja jäsenvaltioita tehostamaan toimiaan tältä osin, erityisesti panemalla nopeasti täytäntöön solidaarisuuskaistoja koskevan toimintasuunnitelman Ukrainan viljan saamiseksi jälleen maailmanmarkkinoille, ottaen samalla huomioon sodan välittömistä seurauksista jo kärsimään joutuneen Ukrainan kansan tarpeet ja tukien samalla Ukrainan naapurimaita. Lisäksi neuvosto kannustaa komissiota ja jäsenvaltioita edistämään edelleen tuotannon jatkumisen edellytyksenä olevien keskeisten tuotantopanosten, erityisesti lannoitteiden, eläinten rehun, siementen ja polttoaineen, nopeaa toimittamista Ukrainaan.
14. Neuvosto kehottaa myös komissiota, korkeaa edustajaa ja jäsenvaltioita tekemään yhteistyötä asiaankuuluvien kansainvälisten kumppaneiden kanssa avoimen, läpinäkyvän ja ennakoitavan kauppaympäristön edistämiseksi erityisesti, jotta vältettäisiin keskeisten perushyödykkeiden varastojen riittämätön kerryttäminen ja vientirajoitusten asettaminen elintarvikkeille ja tärkeille maatalouden tuotantopanoksille, kuten lannoitteille. Tällaiset toimenpiteet ovat haitallisia, koska ne lisäävät elintarvikkeiden hintojen epävakautta ja heikentävät elintarviketurvaa. Neuvosto kannattaa erityisesti Maailman ruokaohjelman ja muiden asiaankuuluvien humanitaaristen kumppaneiden ei-kaupallisiin humanitaarisiin tarkoituksiin ostamien elintarvikkeiden ehdotonta vapauttamista vientirajoituksista – josta neuvotellaan parhaillaan WTO:ssa – sekä elintarvike- ja lannoitemarkkinoiden avoimuuden ja poliittisten toimien tehostamista maatalousmarkkinatietojärjestelmän (AMIS) avulla koordinoidusti OECD:n, FAO:n ja yksityisten toimijoiden kanssa maailmanlaajuisen kriisinhallintaryhmän yleisen kehityksen sisällä. Neuvosto panee merkille pyrkimykset kehittää laajamittaisia aloitteita, joilla katetaan elintarvikkeiden tuonnin kustannuksissa olevat erot nettotuojaissa.

15. **Monenvälisyyden osalta** neuvosto muistuttaa olevansa sitoutunut tehokkaaseen monenvälisyyteen ja pyytää komissiota, korkeaa edustajaa ja jäsenvaltioita tehostamaan yhteistyötään keskeisten monenvälisten kumppanien, kuten asiaankuuluvien YK:n järjestöjen, erityisesti Roomassa toimivien virastojen (FAO:n, WFP:n ja IFADin) sekä Maailman ruokaturvakomitean, G7/G20-ryhmien ja WTO:n samoin kuin kansainvälisten rahoituslaitosten kanssa niin päätoimipaikkojen kuin maidenkin tasolla. Näin tuettaisiin globaaleja ja hyvin koordinoituja toimia ja helpotettaisiin eri aloitteiden välistä koordinointia ja edistettäisiin kaikkien asiaankuuluvien toimijoiden, myös yksityisen sektorin ja kansalaisyhteiskunnan, osallistumista.
16. Neuvosto tukee GNAFC:n tärkeää roolia humanitaaristen ja kehitysyhteistyön toimijoiden maailmanlaajuisena liittoutumana, joka on sitoutunut puuttumaan elintarvikekriisien perimmäisiin syihin ja edistämään kestäviä ratkaisuja. Sen olisi oltava keskeisessä asemassa tarpeiden koordinoitussa arvioinnissa ja humanitaariseen apuun, kehitykseen ja rauhaan perustuvan yhteyden edistämisessä globaalilla, alueellisella ja kansallisella tasolla.
17. Neuvosto tukee Team Europe -toimintatapaa globaalien elintarviketurvan parantamiseksi ja pyytää komissiota, EUH:ta ja jäsenvaltioita
- a) antamaan tarvittavaa tukea YK:n maailmanlaajuiselle kriisinhallintaryhmälle ja toteuttamaan näissä päätelmissä määritellyt toimintalinjat, mukaan lukien FARM-aloitteen ja G7-maiden globaalien allianssin puitteissa määritellyt toimintalinjat;
 - b) priorisoimaan taloudellista tukea globaalien elintarviketurvan edistämiseksi, mukaan lukien välittömät humanitaariset tarpeet, tarvittaessa taloudellinen ja tekninen apu elintarvikkeita vieville maille sekä keskipitkän ja pitkän aikavälin kestävät elintarvikejärjestelmät ja parempi paikallinen tuotanto häiriönsietokyvyn parantamiseksi, ja tutkimaan kaikkia käytettävissä olevia rahoituslähteitä, mukaan lukien ohjelmien nopeuttaminen ja etupainotteinen toteuttaminen sekä Euroopan kehitysrahaston varojen mobilisointi Eurooppa-neuvoston 30.–31. toukokuuta 2022 antamien päätelmien mukaisesti;
 - c) tarjoamaan maa- ja aluekohtaisia räätälöityjä vastauksia Team Europe -toimintatavan mukaisesti ja mahdollisuuksien mukaan Team Europe -aloitteiden avulla;

- d) perustamaan yhteisen seurantajärjestelmän, joka perustuu olemassa oleviin OECD:n kehitysapukomitean käytäntöihin ja ohjeistukseen rahoituksen vastuullisuuden ja avoimuuden varmistamiseksi. Tämän osalta neuvosto pyytää säännöllisiä tilannekatsauksia globaalin elintarviketurvan parantamiseen tähtäävän Team Europe -toimintatavan puitteissa mobilisoiduista resursseista, muun muassa konkreettisista lippulaivahankkeista;
- e) tehostamaan yhteisiä viestintätoimia monenvälisellä, alueellisella ja maakohtaisella tasolla, jotta kumppanimaiden paikallisiin käsityksiin ja huolenaiheisiin voidaan puuttua, sekä tehostamaan kiireellisesti EUH:n pyrkimyksiä seurata ja torjua Venäjän tiedonvälityskampanjoita, joilla pyritään siirtämään vastuu elintarviketurvakriisistä pois sen Ukrainaan kohdistamasta hyökkäyssodasta. Neuvosto pyytää komissiota ja EUH:ta tekemään yhteistyötä jäsenvaltioiden kanssa jakamalla ja koordinoimalla yhteistä viestintää;
- f) raporttoimaan säännöllisesti neuvostolle yhteisten toimien täytäntöönpanosta.
-